

Small Business Innovation Research (SBIR) Ruimtevaart

Netherlands Space Office

Netherlands Space Office (NSO) is het ruimtevaartagentschap van de Rijksoverheid. NSO voert het Nederlands ruimtevaartbeleid uit en adviseert bij de voorbereiding daarvan. De directeur van NSO rapporteert, zowel inhoudelijk als financieel, aan zijn opdrachtgevers. Verenigd in de stuurgroep NSO zijn dit: het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek. NSO kan ook opdrachten uitvoeren voor ministeries die niet in de stuurgroep zitten. De Minister van Economische Zaken en Klimaat is coördinerend minister.

Het NSO is op 1 januari 2009 opgericht door de latere leden van de stuurgroep NSO, om diverse uitvoeringstaken van het Nederlands ruimtevaartbeleid te bundelen één contactpunt van de rijksoverheid in te stellen voor ruimtevaart.

14 afgeronde projecten

Periode 2014 - heden

SBIR

Het SBIR-programma is een beproefde methode die zijn oorsprong vindt in de Verenigde Staten. Met dit instrument daagt de overheid het bedrijfsleven uit om innovatieve oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken te ontwikkelen en te vermarkten. SBIR werkt om een specifiek maatschappelijk probleem op te lossen of een gewenste transitie te versnellen en wordt ingezet als er nog geen kant-en-klare producten zijn die kunnen bijdragen aan het oplossen van het probleem. SBIR werkt als een gefaseerde competitie; per fase gaan telkens de ondernemingen met de beste plannen door. NSO maakt sinds 2014 gebruik van het SBIR programma, gericht op innovatieve oplossingen met behulp van satellietdata.

Innovatiegericht inkopen

De overheid gaat in het inkoopproces actief op zoek naar innovatie of laat ruimte voor innovaties. Het is dus iets anders dan innovatief aanbesteden: het vernieuwen van het aanbestedingsproces. Innovatiegericht inkopen lost ondanks krimpende budgetten meer vragen op. Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat gelooft dat een overheid die innovaties belooft ook de thuismarkt van innovatieve bedrijven versterkt en daarmee hun exportpotentieel; een klassieke win-win situatie. Het beginpunt is niet een innovatie of een innovatieve oplossing, maar een maatschappelijke vraag die goed geformuleerd moet worden. De vraag wordt verscherpt in samenwerking met kennisinstellingen, bedrijven en gebruikers en geeft ruimte binnen een helder kader.

Samenwerking tussen overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen moet leiden tot toepassing en opschaling van innovaties, want alleen dan worden maatschappelijke opgaven opgelost en wordt de concurrentiekracht van het Nederlandse bedrijfsleven versterkt.

SBIR als methodiek in innovatiegericht inkopen

SBIR maakt gebruik van de uitzonderingsmogelijkheden in de aanbestedingsregelgeving voor onderzoek en ontwikkeling. SBIR is dus een aanbestedingsmethodiek en geen subsidieregeling. Het staatssteunkader is dus niet van toepassing. Omdat het een aanbesteding is, krijgen alle bedrijven een kans. De praktijk leert dat vooral MKB van deze mogelijkheden gebruik maakt.

Bij SBIR is de overheid kennisvrager, die vernieuwende ideeën van bedrijven wil voor het oplossen van maatschappelijke problemen. Door een open oproep te doen, wil de overheid nieuwe partijen betrekken bij het vinden van oplossingen voor deze problemen.

Het SBIR proces

Het SBIR proces kan opgedeeld worden in 4 fases: 0, 1, 2 en 3, geschetst in de figuur onderaan de pagina. Allereerst identificeert een overheidsdienst een specifieke uitdaging en stelt samen met NSO een budget beschikbaar. Bedrijven dienen voorstellen in, waarna de best beoordeelde bedrijven een haalbaarheidsonderzoek (fase 1) van hun voorstel uitvoeren. De meest kansrijke bedrijven krijgen opdracht hun product verder te ontwikkelen (fase 2). Het is vervolgens aan het bedrijf om de innovatie zelf op de markt te brengen (fase 3). De overheid kan als eerste klant (launching customer) de innovatie toepassen.

Fase 0 is het definiëren van de vraagstelling: een maatschappelijk vraagstuk dat met behulp van innovatie en satellietdata kan worden aangepakt. NSO, de markt en kennisinstellingen overleggen met elkaar, en toetsen of er een oplossing ligt en of deze technisch haalbaar is, door marktexpertsessies te organiseren of door consultatie van de markt. De overheidsvraagstelling wordt in fase 0 dus aangescherpt door de markt.

Het totale budget voor een SBIR ruimtevaart ligt tussen de €100.000 - 400.000. NSO zal hiervoor ruimtevaartbudget gebruiken. Het SBIR traject levert een operationele dienst op die de vragende overheid daarna afneemt, met commitment en middelen.

Nadat de vraagstelling aangescherpt is door de markt, de technische haalbaarheid is aangetoond en de financiering is geregeld, wordt een oproep gepubliceerd. Hierin wordt de markt uitgedaagd om met voorstellen te komen. Tussen de oproep en de sluitingsdatum voor het indienen van voorstellen wordt een informatiemiddag georganiseerd, waarbij de vragende overheid de vraagstelling toelicht.

Voorstellen voor fase 1 van individuele bedrijven of consortia komen bij een beoordelingscommissie. Deze bestaat uit de vragende overheid en NSO. De drie à vier bedrijven met de beste voorstellen worden uitgenodigd om in fase 1 een haalbaarheidsstudie uit te voeren. Hiervoor is een budget van €10.000-50.000 per voorstel beschikbaar. Voorstellen worden in alle fases beoordeeld op hun impact, de technologische haalbaarheid en het economisch perspectief.

Fase 1 duurt 3-4 maanden. Aan het eind worden de resultaten en een voorstel voor fase 2 gepresenteerd. Opnieuw brengt de beoordelingscommissie advies uit en krijgen een of twee bedrijven opdracht voor het ontwikkelen van een prototype en/of demonstratie in fase 2. Per bedrijf is hiervoor €50.000 - 100.000 voor beschikbaar. Fase 2 duurt ongeveer 6 maanden.

Vervolgens maken de bedrijven hun product marktrijp in fase 3. Financiering is de verantwoordelijkheid van de bedrijven zelf. Deze fase geeft de overheid een uitgelezen kans om een stevige positie in te nemen als grote innovatiegerichte inkoper, om als eerste de nieuwe producten uit de SBIR in te kopen én van de nieuwe mogelijkheden te profiteren.

De gefaseerde aanpak van de SBIR verkleint het risico voor de overheid: alleen de beste en meest haalbare projecten worden gefinancierd.

